

כתובות לד

עניין: הט"ז הידוע

ט"ז יו"ד קיז, א

מן התורה אלא דרצנן אסרוה, ומתניתין קאמר דמדרבנן הם שוים. ^ח ונראה לתרץ, ^ט דאין כח ציד חכמים לאסור דבר שפירשה התורה צפירוש להיתר, דאין כח ציד חכמים להחמיר אלא במקום שאין בו לא איסור ולא היתר מפורש מן התורה, ^א מה שאין כן במקום [שיש] ^ח היתר מפורש מן התורה, וזהו בכלל מאמרם [סנהדרין מו, א] שמעתי שצית דין מכין ועונשין שלא מן הדין ולא לעצור על דבר תורה אלא לעשות סייג לתורה, דקשה, פשיטא שאין כח בשום אדם לעצור על דבר תורה, ונחמ"מ קימן צ' [ד"ה ולא לעצור] כתבנו מזה, ולפי הנחה שזכרתי אתי שפיר טפי, דכאן נתכוין שאף להחמיר אין להם כח במקום שהם עוצרים על דבר תורה. על כן מוכיחים התוספות

חות יאיר סי' קמב

* רק שמה שהקשה [הט"ז] מדברי התוספות דסוכה דף ל"ט [ע"א] ד"ה וליתבי וכו' וניחא ליה על פי הקדמה במונח קיים לו דכל שהתירה תורה בפירוש אי אפשר לומר בו כלל שחכמים יאסרוהו משום גזירה בעולם, והא ודאי ליתא, * דגדולה מזו אפילו מה שהוא לדעת קצת מצוה מן התורה מצינו שאסרו חכמים משום גזירה, והוא לנכרי תשיך שחז"ל אסרוהו שמא ילמד ממעשיו [עיין תוספות פרק הריבית [בבא מציעא] סוף דף ע' [ע"ב ד"ה תשיך]. ובכתובות דף ל"ד ע"א למאן דאמר מעשה שבת דרבנן וכוותיה קיימא לן אע"פ דכתבה תורה כי קודש היא ואין מעשיה קדש]. [ועוד גדולה מזו דקרא

חתם סופר החדשות סי' ו'

ומי"ש לפי דבריו הכ"ל, לזהא לקמשי לא אמרה תורה שלח לתקלה תו לא קשה, אכתי ליתסקר מדרבנן כמו המצטל בשבת, עפ"י ספרת הט"ז [יור"ד קימן קי"ז סק"א], להיכא להיתר מפורש בתורה אין כח ציד חכמים לאסור, וא"כ אי אפשר לקונסו גצי שילוח הקן, עכ"ל. תמהתי, מפני תאי לא היה קשה לו משבת שקנסו נמי אף שמפורש היתר בתורה "היא קולש" – ואין מעשיה קולש, וע"כ ל"ל דדוקא לעשות הדבר לאיסור אין הכח צידם, אבל לקונסו לעשות גדר ללאורייתא שלא יבטל בשבת, שפיר יכולים לקונסו, להא התורה לא אמרה אלא שהוא מותר מדינא אבל משום קנס שפיר יכולים לקונסו, והקצרה מוצנת לכל. ועיין בט"ז [חו"מ קימן צ' ס"א]